

ARBEIDSPLAN 2018

Lekumevja, Eidsberg. Foto: Ole- Håkon Heier

Vedtatt 11.4.2018

Bakgrunn

Forskrift om rammer for vannforvaltning, fastsatt 15.12.2006 (vannforskriften) implementerer EU's rammedirektiv for vann i Norge. Hovedformålet med direktivet er å beskytte og om nødvendig forbedre, miljøtilstanden i alt ferskvann, brakkvann, kystnært vann og grunnvann. Direktivet har som mål at det skal oppnås god vannkvalitet i alle vannforekomster. Vannforskriften sier at alle vannforekomster i Norge minimum skal ha god økologisk og kjemisk tilstand.

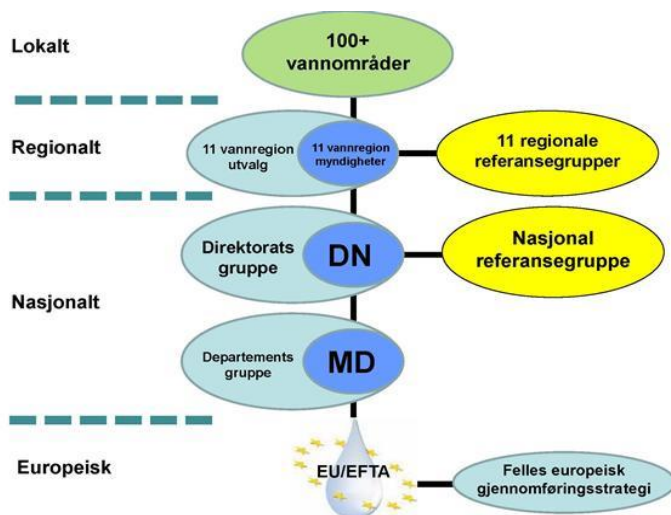
Gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge

Ansvar for gjennomføringen av rammedirektivet for vann i Norge er fordelt på flere departementer. Klima- og miljødepartementet er gitt koordineringsansvaret for den nasjonale gjennomføringen og skal rapportere til ESA og representerer Norge i samarbeidet mellom Norge og EU-landene om gjennomføringen av direktivet.

Direktoratene under berørte departementer har sentrale oppgaver både i forberedelsen og gjennomføringen av direktivet, og en direktoratsgruppe er opprettet til dette formålet. Direktoratsgruppen vil også være en viktig rådgiver for gjennomføringen av direktivet på regionalt nivå, og vil delta i europeisk samarbeid om direktivet. Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå.

Vannregionmyndigheten skal koordinere arbeidet med å gjennomføre forskriften. Dette skal skje i nært samarbeid med vannregionutvalget som består av berørte myndigheter på regionalt- og lokalt nivå. I henhold til vannforskriften skal det utarbeides regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Disse skal omfatte alle vannforekomster i vannregionen.

Det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen vil skje lokalt i vannområdene og samordnes av vannområdeutvalget (styringsgruppen).

Figur 1 viser organiseringen av arbeidet med rammedirektivet for vann

Arbeidet i planperioden er styrt av aktiviteter og frister gitt i vannforskriften og følger en milepælsplan for 2016 – 2021

Aktivitet	Tidsfrister
Forvaltningsplan for Vannregion Glomma med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	1.7.2016
Iverksettelse av revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram	1.1.2016
Rapportering fra alle myndigheter til VRM om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Rapportering fra VRM til Miljødirektoratet om forventet status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Nasjonal rapportering til ESA om status for igangsetting av tiltak i tiltaksprogrammene ved utgangen av 2018	2018
Høring av oppdatert planprogram og «vesentlige vannforvaltningsspørsmål»	1.1.2019
Frist for innspill fra alle myndigheter og interessenter til revidert tiltaksanalyse	2019
Oppstart høring av revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram	2020
Miljømål for planperioden skal være nådd (inkludert unntak). Status for måloppnåelse rapporteres til ESA sammen med revidert forvaltningsplan	2021
Revidert forvaltningsplan med tiltaksprogram har fått departemental godkjenning	2021

Det tas forbehold om at det kan bli endringer i fristene.

Mulig omorganisering av vannforvaltningsarbeidet

Høsten 2017 kom det på høring forslag til endringer i vannforskriftsarbeidet. I hovedsak dreier det seg om at Plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene til vannforskriften tas ut, og erstattes med Naturmangfoldloven som ny hjemmelslov sammen med Vannressursloven og Forurensingsloven. Det foreslås at de fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter, fritas fra sin formelle rolle som dette, og at utvalgte fylkesmennsembeter i stedet går inn i rollen som «regional vannkoordinator». Miljødirektoratet vil få ansvar for å rullere forvaltningsplanene. Endringene er foreslått å tre i kraft fra 1.7.2018. Dersom høringsforslaget blir vedtatt, vil det følgelig bli en del organisatoriske/ prosessmessige endringer. Tidsplaner og aktiviteter vil kunne bli endret som følge av omorganiseringen, og dette må følges opp etter hvert som mer informasjon kommer.

1. Vannområde Glomma sør for Øyeren

Vannområde Glomma sør for Øyeren organiserer vannforvaltningsarbeidet i områder som drenerer til Glomma fra utløpet av Øyeren i nord til Oslofjorden i sør. Vannområdet startet arbeidet i 2010 og følger fremdriften fastsatt i Vannforskriften.

Vannområdet har følgende arbeidsoppgaver:

- Revidere tilstandsvurdering av alle vannforekomstene i Vannområdet
- Fastsette miljømål
- Foreslå og evt. utrede nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannkvaliteten slik at miljømålene nås senest innen fristen som er 2021.
- Gjennomføre arbeidet med vannforskriften etter den intensjon og de prosesser og arbeidsmetoder som vannforskriften med tilhørende veiledere beskriver

a. Samarbeidspartnere

Det er 11 kommuner (Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Råde, Rakkestad, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Spydeberg, Askim) som sammen med Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Østfold og andre myndigheter og interessegrupper samarbeider i vannområdet. Arbeidet ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Den daglige driften utføres av daglig leder.

b. Mandat og organisering

Vannregionmyndigheten inviterte ordførerne i de sentrale kommunene i vannområdet til et møte 5.mars 2009. I møte ble det gitt tilslutning til å opprette et vannområdeutvalg (VOU). Forslag til finansiering og organisering av arbeidet ble diskutert. Saken er senere lagt fram for de respektive kommunestyrene til behandling. Alle berørte kommuner har gitt sin tilslutning til arbeidet og finansieringen av dette.

Vannområdeutvalget (VOU):

Styringsgruppa i vannområdet, Vannområdeutvalget, består av ordførerne, eller en vararepresentant, i de 11 deltagerkommunene, representanter for fylkesmannen i Østfold og Østfold fylkeskommune. Styringsgruppa har det overordnede ansvaret for arbeidet og tar prinsipielle avgjørelser herunder å fastsette; mandat, mål, organisering, framdrift og økonomi. Styringsgruppa ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er styringsgruppas sekretær.

Arbeidsutvalg (AU)

For å sikre en smidig arbeidsform har styringsgruppa nedsatt et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget oppgaver er å forberede saker til styringsgruppa samt å avklare mindre prinsipielle saker på vegne av styringsgruppa. AU ledes av ordfører i Rakkestad kommune. Daglig leder er AU's sekretær.

Daglig leder (DL)

Daglig leder er administrativ og faglig leder av vannområdearbeidet. Dvs. daglig ledelse, koordinering, økonomistyring og sekretærfunksjon. Daglig leder skal planlegge og organisere framdrift av arbeidet sett i forhold til vedtatte mål og aktivt fremme forslag til framdrift/videreutvikling av arbeidet for styringsgruppa. Daglig leder skal videre gjøre arbeidet kjent og sikre informasjonsflyt og medvirkning i hele vannområdet.

Faggruppene

Arbeidet er delt inn i 3 faggrupper. Faggruppene skal utvikle helhetlige strategier i vannområdet og sørge for framdrift innen eget fagfelt. Faggruppene skal foreslå tiltak og utarbeide strategier som grunnlag for de geografiske handlingsplanene. Faggruppene konstituerer seg med egne ledere og har selv ansvaret for møter i samarbeid med daglig leder som er faggruppens sekretær.

Faggruppene har ansvaret for følgende spesialoppgaver:

Vannkvalitet/vassdragsbruk

- Bidra til og kvalitetssikre arbeidet med fullkarakterisering/klassifisering av vannforekomstene
- Foreslå vannkvalitetsmål for hver vannforekomst

- Foreslå og vurdere tiltak for å nå miljømålene
- Utarbeide overvåkingsprogram for vannforekomstene i vannområdet
- Bidra til å sikre god økologisk status i vannforekomstene
- Bidra til en bærekraftig håndtering av flom og vannreguleringer
- Ivareta allemannsrettigheter og rekreasjonsverdier

Landbruk

- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig landbruk (jord og skogbruk) i hele nedslagsfeltet, med redusert jorderosjon og næringsstofflekkasje og reduserte utslipp av miljøgifter til vassdraget.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens landbruksavdeling.
- Ivareta landbrukets kulturlandskap og naturmangfold

Avløp/slam

- Bidra til miljøvennlige og bærekraftige avløpsløsninger fra spredt bebyggelse, byer og tettsteder og bedrifter i hele nedslagsfeltet.
- Foreslå og vurdere tiltak innenfor sin sektor, i samarbeid med fylkesmannens miljøvernnavdeling.
- Bidra til miljøvennlig og bærekraftig bruk av avløpsslam

Kommunekontakter

- Ansvar for kommunens oppfølging/koordinering og informasjonsflyt i arbeidet.
- Ansvar for de geografiske tiltaksprogrammene

Ressursgruppe

- Fag- instanser/-personer som bistår arbeidet ved behov når spesifikke tema skal behandles. Ingen faste møtearenaer.

Målsetninger og aktiviteter

c. Hovedmål

Hovedmålet med arbeidet er å sikre god vannkvalitet i alle vannforekomster i vannområdet sett i forhold til vannforekomstens naturtilstand. I tillegg til å beskytte og om nødvendig forbedre vannkvaliteten vil det innenfor rammene av hovedmålet arbeides for bærekraftig bosetting, næring og ressursbruk i hele vannområdet. Målet skal nås gjennom helhetlig forvaltning og lokal forankring.

d. Delmål, aktiviteter og arbeidsplan for 2018

Delmål 1: Gjennomføring og rapportering av tiltak, i tett dialog kommuner og øvrige sektormyndigheter.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Gjennomføre fastsatte tiltak	Sekt.mynd.	Løpende	
Etablere årlige rapporteringsrutiner	VRM		Vannområdet (DL) rapporterer
Rapportere status for tiltak i Vannnett	Sektormynd.	Uke 35	Vannområdet (DL) bistår kommunene i denne jobben.

Delmål 2:

Øke og sikre kunnskapsnivået om påvirkninger, tiltak og effekter blant deltagerne i vannområdet og de som blir berørt

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Fastsette årlig overvåkning i tråd med overvåkningsplan	DL	17	I tett samarbeid med fylkesmannen med innspill fra kommunene
System og maler for å innhente data om tiltak	VRM		Forventes ferdig Q1- 2018
Bringe inn sentrale aktører fra forskning og kunnskapsmiljøer i faggruppemøter og evt seminarer	DL	-	
Åpne for nye fagnettverk	DL/ fagledere	-	
Oppdatere kunnskapsgrunnlaget	FM	22	I samråd med VO
Prosjekt	DL	-	Se oversikt over prosjekt i eget avsnitt

Delmål 3: Videreutvikle arbeidet i styringsgruppa og styrke engasjementet rundt arbeidet med vannforvaltning i kommuner og blant brukerinteresser.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Tilrettelegge for økt kontakt mellom VOUs ledelse og styringsgruppen i VRU	VRM		Årlig møte mellom styringsgruppen i VRU og leder i VOU
Økt kontakt mellom administrasjon og politisk ledelse	DL		Årlig styringsgruppemøte med deltakelse fra rådmenn/ kommunalsjefer

Fokus på brukerinteresser	DL	Vannområdet bevilger en årlig pott som brukerorganisasjonene kan søke på, rettet mot vannrelaterte arrangement for barn og unge Eget brukerinteresseforum
Prosjekter	DL	Som beskrevet under delmål 2. Se egen oversikt.
Lokal vassdrags-ryddedag	DL	En dag hvor det ryddes i utvalgte lokale vassdrag. Fokus på lokal forsøpling. Samarbeid kommuner/ brukerint.org. Politikere involveres. Media.
Studietur	DL	Det vil planlegges en studietur på høsten
Fortsatt tett samarbeid på tvers av vannområdene i Østfold	DL	Månedlige prosjektledermøter samt prosjektlederforum for vannregion Glomma.

Delmål 4: Videreutvikle og spisse informasjons – og kommunikasjonsarbeidet i vannområdet som et verktøy for å nå vannområdets hovedmål.

Hovedaktivitet	Ansvar	Frist (uke)	Kommentar
Nettsider og Facebook	DL	-	Faste oppdateringer fra medlemskommunene, prosjekter og relevante «nyheter» Facebooksamarbeidet «Vannteam Øst» i samarbeid med Haldenvassdraget, Øyeren og Morsa
Profilere vannområdet utad	DL	-	I større grad benytte seg av media ved relevante hendelser

Sentralt i 2018 vil fortsatt være tiltaksgjennomføring og oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, etter føringer fra KLD. Høring av planprogram og «vesentlige vannforvaltningsspørsmål» er planlagt til januar 2019, så det er forventet at forberedelse av disse dokumentene må gjøres i løpet av 2018. Det tas forbehold om varslede endringer i vannforskriftarbeidet som nevnt over.

Viktige konkrete aktiviteter i Glomma sør vil være:

- Kommunal oppfølging av tiltak
 - Miljørådgivning i landbruket
 - Kompetansebygging og optimalisering av spredte avløpsanlegg
 - Felles overvannsnorm, i samarbeid med vannområde Morsa
 - Oppdatering av tiltaksmodulen i Vann-nett
- Rullering av RMP
- Revisjon av gjødselvereforskriften
- Tiltaksregistrering/ rapportering av tiltak
- Overvåkning (innsjøer, bekker, kyst)
- Brukerinteresser og medvirkning.
 - Fortsatt årlig søknadspott for brukerinteresseorganisasjonene. Lyses ut i april.
 - Lokal vassdragsryddedag

Prosjekter (med forbehold om finansiering):

- Videreføring av miljøråd i landbruket.
- Videreføring av optimalisering av spredte avløpsanlegg- felles søknad for alle vannområdene i Østfold.
- *Gonyostomum semen*- undersøkelser i ytterligere 10 innsjøer (samarbeid med de andre vannområdene i Østfold og NMBU)
- Prosjekt om fordrøyningsdammer i randsonen skog/ landbruksområder for å redusere avrenning (samarbeid med de andre vannområdene i Østfold og Nibio)
- Tiltaksanalyse for Rakkestadelva (samarbeid med Nibio)
- Forvaltningsplan for Ertevannets nedbørfelt
- Bekkeåpning på Kalnes vgs- prosjektering og gjennomføring (fylkeskommunen er prosjekteier, vannområdet deltar i prosjektet)
- Forvaltningsplan for 3 sjørrretbekker (samarbeid med NJFF Østfold)
- Omfang og kostnader av landbrukstiltak (gjelder hele vannregionen, fylkeskommunen er prosjekteier)
- Anbefalinger vedrørende trykkavløp (Enebakk kommune er prosjekteier. Vannområdene i Østfold deltar i prosjektgruppen).
- Måling av pH i Sandvannsbekken i Degernesfjella (Gjennomføres, finansiert av Fylkesmannen).

Finansiering

Arbeidet finansieres av kommunene, fylkeskommunen og fylkesmannen. Kommunenes andel er fastsatt ut fra innbyggertall og jordbruksareal som gjenspeiler forventet belastning og brukerinteresser. De faste økonomiske bidragene indeksreguleres årlig iht. konsumprisindeksen.

Tabell 1 nedenfor viser hvordan arbeidet finansieres

Bidragstyper	Innbyggertall	Jordbruksareal	Økonomisk bidrag*	Kommentar
Spydeberg	5400	35000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Askim	15574	28500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Skiptvet	3748	32500	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Eidsberg	11423	75500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Rakkestad	8023	109500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Sarpsborg	54539	78500	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Fredrikstad	78834	70000	150.000	Årlig i perioden 2010-2021
Hvaler	4505	5000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Trøgstad	1000	31000	75.000	Årlig i perioden 2010-2021
Råde	1800	16000	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Halden	2000	17500	25.000	Årlig i perioden 2010-2021
Østfold fylkesk.			200.000	
Statlige midler			215.000	Beløpet kan variere
Fylkesmannen i Østfold			300.000	Ingen fast sum – tilskudd varierer fra år til år, øremerkes overvåking

*Tall i 2009 kr, beløpene indeksreguleres

Budsjett

Inntekter:	Regnskap 2017	Budsjett 2018
Kommunal andel	1 197 272	1 200 000
Østfold fylkeskommune	280 000	250 000
Statlige midler	239 100	240 000
Fylkesmannen (overvåking)	800 000	675 000
Sum	2 516 372	2 365 000
Utgifter:		
Lønn daglig leder inkl sosiale kostnader	933 590	950 000
Lønn stabsstøtte (arkiv, IT, regnskap)	130 000	130 000
Utstyr	0	10 000
Reiser	24 176	40 000
Studietur	66 220	150 000
Telefongodtgjørelse		4 000
Beverting/ møter	58 129	50 000
Andre utgifter	6 290	15 000
Informasjonstiltak	0	30 000
Lisenser/ driftsavtaler	7 391	8 000
Konsulenter øvrig	58 900	100 000
Kurs	18 250	20 000
Søknadsmidler "Barn og unge"	50 000	50 000
Overvåking	1 002 681	850 000
Sum	2 355 627	2 407 000
Resultat	160 745	-42 000
Overføres/ disponeres driftsfond	-160 745	42 000

Kommentarer:

Driftsfondets utgående balanse fra 2017 er på kr. 2 899 908,23.

Overvåkningsmidler fra Fylkesmannen for 2018 ble mottatt i desember 2017 og inngår dermed i 2016- regnskapet.

Prognose for økonomien i vannområde de kommende år:

Figuren nedenfor viser en prognose for årene fremover. Prosjekter skal være selvfinansiert og gå i egen balanse, og er derfor ikke med.

Det er estimert et årlig innskudd fra kommuner, fylkeskommune og stat på 1 690 000, i tråd med 2017- budsjett. Dersom en går ut fra 2018 sitt driftsbudsjett uten å ta med overvåkingskostnader, havner man på 1 557 000. Dette tilsier et overskudd på ca 130 000 it fra 2018 sitt budsjett.

Tilskudd til overvåking av bekker og innsjøer er forventet å ligge på ca 400 000 pr år. Årlig nivå på overvåking bør ligge på ca 650 000 kr. inkludert årsrapport. (Det er her ikke tatt med utgifter til kystovervåking, som er vanskelig å estimere og må vurderes hvert år i tråd med eventuelle tildelinger.) For å dekke avviket mellom innskudd til overvåking og forventede utgifter, er det dermed et behov for å trekke ca 200 000 kr pr år av driftsfondet. Det er lagt inn høyere kostnad for overvåking i 2020 da det tas høyde for å intensivere overvåkingen litt ekstra ca hvert 3. år. Det tas også høyde for litt ekstra utgifter mot slutten av planperioden.

Prognosen for vannområdet vil dermed se ut som følger de kommende årene:

Prognose	2017	2018	2019	2020	2021
Resultat drift	161 000	-42 000	-200 000	-300 000	-300 000
Fond	2 738 908	2 899 908	2 857 908	2 657 908	2 357 908
Rest fond	2 899 908	2 857 908	2 657 908	2 357 908	2 057 908

Ut fra dette scenariet, vil det ved utløp av denne planperioden være ca 2 000 000 igjen av fondet. I forbindelse med rullering av forvaltningsplan, vil det være behov for oppdaterte analyser for vannområdet. Det er derfor fornuftig å ha en buffer i fremtidig budsjett da det noen år vil påløpe ekstra kostnader til konsulenter. Det kan også komme andre utgifter som er vanskelig å forutse nå. Omorganisering av vannforvaltningsarbeidet som er beskrevet tidligere i dokumentet, kan også føre til endringer som gjør at det er en fordel å ha noe oppsparte midler. Dersom man ønsker å bruke mer av fondet er det naturligvis ikke noe i veien for å skru opp overvåkningsintensiteten noen år.

Møteplan 2018

Styringsgruppa			
Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 12. juni	kl. 9-13	Fredrikstad	Overvåkingsresultater Prosjekter Rapportering av prosjekt Barn og unge, samt tildeling av nye midler.
Tirsdag 27. november	kl. 9-13	Spydeberg	Omorganisering av vannforskriftsarbeidet- status Tiltaksgjennomføring- status

Daglig leder i samarbeid med leder av styringsgruppa vurderer tema fra møte til møte.

Faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Fredag 4. mai	kl. 9-13	Eidsberg	Overvåking Oppdatering av Vann- nett og kunnskapsgrunnlaget Brukerinteresseforum
Tirsdag 16. oktober	kl. 9-13	Askim	Status tiltaksgjennomføring Prosjekter Brukerinteresseforum

Aktuelle temaer for faggruppe vannkvalitet og vassdragsbruk i 2018 er:

- Tiltaksgjennomføring
- Overvåking
- Oppdateringer i Vann- nett og kunnskapsgrunnlaget
- Konsekvenser av ev. omorganisering av vannforskriftarbeidet
- Prosjektoppfølgning
- Det vil være fast post på programmet siste time pr møte «Brukerinteresseforum». Denne bolken er avsatt brukerinteresseorganisasjonene. Bolken ledes av en representant for organisasjonene, og agenda/ tema bestemmes av disse.

Det vil også planlegges en studietur som sannsynligvis vil avholdes høsten. Tema og sted for turen avklares i løpet av våren.

Faggruppe landbruk

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 20. mars	9-12	Rakkestad	Forslag til endringer i gjødselvereforskriften Forberedelse RMP-rullering
Tirsdag 15. mai	9-12	Sarpsborg	RMP- rullering RMP- statistikk 2017
Mai/ juni			Markdager om kantsoner; Eidsberg og Sarpsborg
30. oktober	9-12	Trøgstad	RMP- rullering.

Aktuelle temaer for faggruppe landbruk i 2018 er:

- Rullering av RMP
- Kantsoner
- Revisjon av gjødselvereforskriften

Faggruppe avløp

Dato	Klokkeslett	Kommune	Innhold/kommentarer
Tirsdag 13. mars	9-12	Spydeberg	Avløpsprosjekter Revisjon av forurensingsforskriften-avløp Kommuneforum
August			Felles møte: Presentasjon av FoU- prosjekter
2. oktober	9-12	Halden	Trykkavløp? Overvannsnorm

Aktuelle temaer for faggruppe avløp i 2018 er:

- Optimalisering av spredte avløpsanlegg
- Trykkavløp
- Overvannsnorm